

Pomoc Oblastní charity Hodonín

■ **Text: Bc. Václav Salajka,**
ředitel Oblastní charity Hodonín
Redakční úprava: Ing. Kateřina Endrštová
Foto: V. Salajka, E. Adámek,
archiv OCH Hodonín

➤ Jak jsme se k pomoci v Banátu dostali

Počátek naší pomoci se datuje od roku 2006. Na základě rozhodnutí České biskupské konference byla rozdělena pomoc do zahraničí na jednotlivé diecéze. Brněnská diecéze, pod kterou Oblastní charita (OCH) Hodonín patří, dostala za úkol pomáhat v Kosovu, Moldavsku a Rumunsku. Právě pomoc Rumunsku, v oblasti Banátu, kde jsou české vesnice, připadla OCH Hodonín. Za tu dobu se nám podařilo například zavést pečovatelskou službu, zrekonstruovat Dům sociálně zdravotních služeb ve Svaté Heleně, pomáhat dětskému domovu v Pietroasa Mare, pomoci dětem ve školách s vybavením školními potřebami, zajistit lékařskou péči a starým lidem nezbytné léky. Na podzim roku 2011 se uskutečnila sbírka financí na nákup duchovní literatury pro děti i dospělé do šesti vesnic. Z výše uvedeného vyplývá velká šíře pomoci, kterou naše OCH hradí z výtěžků Tříkrálové sbírky, darů a částečně i Postní almužny.

➤ Banát – historie

Banát byl do roku 1919 uherskou provincií, kterou spravoval „bán“ (od toho název území Banát). Když Banát, nazývaný „Vojenská hranice“, přešel pod správu rakouského guvernéra, (spravoval toto území v letech 1717–1734), počal se svolením císaře Karla VI. území osazovat přistěhovalci. Nejjižnější hornatá část území mezi Dunajem a řekou Nerou zůstávala však až do r. 1823 liduprázdnou divočinou porostlou rozsáhlými lesy, hraniční pásma zůstávalo nezajištěno; zalidnění bylo tedy nutností strategickou i hospodářskou. Němci se do těchto lokalit stěhovat nechtěli, a protože Češi byli odedávna známi jako dobří vojáci i pracovníci, padl „los“ na ně. Chudí lidé v Čechách v těchto dobách živořili, tak se nechali snadno zlákat sliby lepšího života. V r. 1823 se začali přesouvat první vystěhovalci za lepším životem. Místo vysněného ráje se však dostali do očiště, kterému se nevyrovnal ani nejnuznější kraj v Čechách. Museli se však smířit se skutečností, že domů se již nevrátí, začali stavět první domky. Tak vznikly první vesnice v této pustině: již zaniklá

Elisabetsfelda, Svatá Helena (rum. Sfânta Elena), pak další – Nová Ogradena (Ogradena nouă), Jeventál (Eibentál), Bígr (Bigăr), Gerník (Gârníc), Rovensko (Ravensca), Šumice (Șumița). V obci Bígr dodnes udržují původní obytný domek prvních přistěhovalců. Lidé si brzy přivykli na místní podmínky i na bídu, která je všude obklopovala. Pracovitost Čechů, vrozená inteligence a láska k půdě zaručily vojenské správě, že jim mohou svěřit tento kraj hospodářsky. A jejich tělesná zdatnost slibovala potřebný dorost pro vojenskou hraničářskou službu.

➤ Banát – současnost

Dnešní rumunský Banát má rozlohu 14 368 km² s 1,3 mil. obyvatel, z toho asi 21 tisíc jsou Češi a Slováci. Severní a západní kraje Banátu jsou nejúrodnější rumunskou rovinou, ale jižní část je hornatá, dosahuje výšky až 1400 m. Dunaj na jihu tvoří přirozenou hranici mezi Rumunskem a Srbskem. Obyvatelstvo českých osad se v současnosti žije především rolnictvím. Polní hospodářství je velmi nevyvážené, největší hospodář dokáže uživit maximálně 4–6 kusů dobytka. Lijáky odplaví veškerou půdu do údolíček, při velkých suchách vše uschne, protože je tady velký nedostatek vody. Následuje-li několik špatných let za sebou, zhostí se tu lidí velká bída. Jiná obživa v okolí není, doly se zavřely, továrny tu nejsou. Proto se lidé stěhují do velkých měst, do Ameriky nebo ti, kdo znají ještě své rodiny v Čechách, se snaží vrátit do Čech. A co víc, stále se cítí Čechy, mnozí z nich mají nově české občanství a za svou vlast považují českou zem. Dodnes mluví krásně krajovými dialekty, tedy hovorovým jazykem z měst a vesnic, odkud jejich předkové odešli. Udrželi si i český kroj a v kostelech zpívají z českých kancionálů. Stává se, že když odjíždíme a loučíme se s nimi, přejí nám šťastnou cestu a nezapomenou přidat „pozdravujte tam u nás doma“.

➤ Naše pomoc

Pomoc našim krajanům můžeme rozdělit na dvě části: první se týká pomoci směřující do českých vesnic v Banátu, druhá je zaměřena na spolupráci s dětským domovem v Pietroasa Mare.

Pečovatelská služba

Díky finančním prostředkům z Tříkrálové sbírky byla zavedena v roce 2008 v obcích Gerník a Svatá Helena pečovatelská služba (PS). Pečovatelky zaměst-



nává Diecézní charita (DCH) Temešvár, pod jejíž správu tato oblast spadá. Po výběrovém řízení byly vybrané pečovatelské služby zařazeny do měsíčního kurzu a další měsíc strávily na praxi v zařízeních DCH Temešvár. Po závěrečné zkoušce nastoupily službu ve svých vesnicích, kde slouží k velké spokojenosti občanů. Pečovatelská služba je zde velmi žádaná, neboť z důvodu ztráty pracovních příležitostí se mladé rodiny stěhují za prací do velkých měst Rumunska nebo i do České republiky. Ve vesnicích tak zůstávají převážně starší lidé, kteří se s přibývajícím věkem nedokážou o sebe a svůj příbytek dostačujícím způsobem postarat. Praxe ukazuje, že zavedení této služby bylo pro tyto vesnice potřebné a v pravou chvíli, kdy senioři zůstávali osamoceni a pečovatelské služby jsou mnohdy jedinými návštěvníky. V r. 2009 se pečovatelskou službu podařilo rozšířit do dalších obcí Bígr, Rovensko a Šumice. Jsme rádi, že jsme dokázali sehnat finanční zdroje nejenom



Dům pro pečovatelské a zdravotní služby, září 2006

českým vesnicím v rumunském Banátu



Slavnostní otevření Domu pro sociální a zdravotní služby ve Svaté Heleně 22. 8. 2010

na platy, ale i na potřebné vybavení a pracovní oděvy. Všechny tyto, byť drobné, kroky posunují tuto službu v očích veřejnosti k profesionalitě a veřejnost to vnímá velmi pozorně a naší pomoci si váží.

Dům pro sociální a zdravotní služby

Z důvodu potřebnosti sociálních služeb a nutnosti proškolení pečovatelek jsme uzavřeli smlouvu o spolupráci s Demokratickým svazem Slováků a Čechů v Rumunsku (který má své organizace ve všech vesnicích) na dlouhodobý bezplatný pronájem budovy ve Svaté Heleně, kde by bylo nejen zázemí pro sociální služby, ale vzhledem k nejlepší dostupnosti této vesnice také školicí středisko. Oprava tohoto objektu byla hrazena ze zdrojů Svazu a Charity ČR. Proto OCH Hodonín vyhlásila veřejnou sbírku, jejíž výtěžek napomohl uhradit náklady na opravu budovy, ale hlavně na rozvoj domácí péče a ostatních sociálních pro-



Dům pro pečovatelské a zdravotní služby, srpen 2010

jektů v Banátu. Rekonstrukce domu započala v roce 2006 a stála asi 1,6 mil. Kč. V neděli 22. srpna 2010 po mši svaté byl Dům pro sociální a zdravotní služby slavnostně otevřen. Slavnosti se zúčastnila celá vesnice, zástupci Charity ČR a hosté z Česka i Banátu. Dům je vybaven nábytkem, kuchyňskou linkou a dalším potřebným materiálem. Slouží především jako zázemí pro pečovatelky.

Pomoc dětem v Pietroasa Mare

Další sbírka v r. 2008 si dala za cíl financovat balíček školních potřeb pro 100 dětí v dětském domově a pro děti ze sociálně slabších rodin v Pietroasa Mare. Velmi nás potěšil zájem základních škol v ČR, které jsme oslovili; hned po vánočních svátcích předávali vybraní žáci těchto škol, ve kterých se sbírka uskutečnila, balíčky přímo dětem v Rumunsku. Těmto dětem také v dalších letech směřovaly v rámci materiální pomoci dodávky oděvů a školních potřeb.

Financování pečovatelské služby

Původním předpokladem bylo, že finanční pomoc z naší strany bude omezena na první tři roky, pak již budou umět provozovatelé čerpat z domácích i evropských zdrojů podobně jako u nás. Skutečnost ale byla jiná: do konce roku 2010 byly všechny pečovatelky placeny z prostředků z ČR. Počínaje r. 2011 byla první pečovatelka v Bígru placena z místních zdrojů, v r. 2012 pak další v Šumici. Roku 2013 se podařilo zajistit příspěvek na financování všech pečovatelek z rumunského státního rozpočtu, který však uplatnily včas jen dvě obce, ostatní kvůli změnám ve struktuře rozpočtu již příspěvek neobdržely. Pro zachování služby jsme přikročili k částečné podpoře z našich zdrojů, podmínkou ovšem bylo zavedení úsporných opatření. Od roku 2014 je PS již plně financována z místních zdrojů (obec, státní rozpočet, DCH Temešvár).

Činnost v posledních letech

Počátkem r. 2011 se podařilo navázat spolupráci s Konzulátem ČR v Temešváru, jednání se týkala možnosti financování PS v českých vesnicích prostřednictvím státního či regionálního rozpočtu. V Rumunsku je dotace ze státních prostředků přiznána těm subjektům, které už rok fungují, a tím potvrzují potřebnost takovéto služby v regionu. Stát se tak brání financování projektů, které nejsou životaschopné. Naskytla se možnost zavést PS v obcích Zlatice a Lubková, kde

žije také početná česká menšina. Velmi významná je spolupráce s Demokratickým svazem Slováků a Čechů v Rumunsku. Během roku se uskutečnilo několik cest do Banátu s cílem monitorovat činnost pečovatelek a naplánovat další spolupráci se Svazem. Při každé této cestě bylo naše auto plně naloženo humanitární pomocí. Nejvýznamnější dar jsme přivezli do Svaté Heleny týden před Vánoci: duchovní a výchovnou literaturu, která byla zakoupena ze sbírky, a kompletní vybavení zubní ambulance.

Během roku 2012 byla do českých vesnic několikrát dovezena materiální pomoc z humanitárních sbírek (šatstvo, prádlo, hygienický a obuvový materiál, základní léky, balená voda aj.), bylo doplněno vybavení charitního domu ve Svaté Heleně, byla dovybavena zubní ambulance (křeslo, sterilizátor, rentgen, zubařské pomůcky). S finanční podporou Ministerstva zahraničních věcí ČR český zubní lékař zmapoval potřebu stomatologické péče mezi krajanými.

V roce 2013 se do Banátu uskutečnilo několik cest zubních lékařů z ČR, kteří konstatovali velmi špatnou dostupnost základní stomatologické péče a nízkou úroveň preventivní péče o chrup. Během roku bylo provedeno 108 preventivních prohlídek a 296 ošetření. Na podporu prevence byl poskytnut i základní materiál: zubní kartáčky, pasty, ústní vody, dentální nitě aj.

Také v r. 2014 pokračovala OCH Hodonín v zajištění zubní péče a humanitární pomoci ve formě dodávek volně dostupných léků, kompenzačních pomůcek apod. Ve spolupráci se Svazem proběhla řada akcí také v oblasti kulturní, duchovní a vzdělávací. Pro r. 2015 předpokládáme pokračování stejných aktivit za využití prostředků z Tříkrálové sbírky a grantu Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Závěrem malá statistika pomoci krajanům v Banátu:

Počet seniorů	200
Počet dětí	210
Počet obcí	6
Počet pečovatelek	5

Celková částka pomoci za 7 let fungování projektu: 4 137 953 Kč.

Použité zdroje:

www.hodonin.charita.cz

www.banat.cz

www.charita.cz

www.svata-helena.eu/svaz.htm